

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत अनुदानित तत्त्वावर चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळांमध्ये व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक विभशा-२०२५/प्र.क्र.१३४/विजाभज-१

मंत्रालय विस्तार इमारत, पहिला मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक :- १२ ऑगस्ट, २०२५.

- संदर्भ:-**
१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक-
भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.
  २. शासन निर्णय, इतर मागासवर्ग, सावशैमाप्र, विजाभज आणि विमाप्र कल्याण विभाग,
क्रमांक- विभशा-२०१८/प्र.क्र.४६९/विजाभज-२, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२०
  ३. शासन परिपत्रक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक-
विभशा-२०२१/प्र.क्र.२०१/विजाभज-१, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०२२
  ४. अधीक्षक अभियंता (विद्युत), मुंबई प्रादेशिक विद्युत मंडळ, सा.बां.विभाग, मुंबई यांचे पत्र
क्रमांक-प्राशिसं/असशियो/६०१/४६२०, दिनांक ४ जुलै, २०२४.
  ५. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.०३/०७/२०२५ रोजीच्या बैठकीचे
इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

या विभागामार्फत विजाभज प्रवर्गातील मुलामुलींसाठी १००% अनुदानित तत्त्वावर निवासी आश्रमशाळा चालविण्यात येतात. यातील काही प्राथमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या, तसेच कालांतराने काही माध्यमिक शाळांना श्रेणीवाढ देऊन निवासी उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या. सद्यस्थितीत विभागांतर्गत सुमारे ९८० प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. विद्यार्थ्यांची आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक प्रगती व्हावी यासाठी स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा मोलाचे कार्य करीत आहेत. विजाभज प्रवर्गाच्या मुला-मुलींना इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंत शिक्षणासह मोफत निवास, भोजन व्यवस्था, आरोग्य सुविधा, क्रिडा सुविधा, शैक्षणिक साहित्य, आंतरुण पांघरुण, भोजनाची भांडी इ.

सुविधा आश्रमशाळेमार्फत पुरविण्यात येत आहेत. त्यासाठी शासन संबंधित संस्थांना वेतनेतर अनुदान देते.

२. विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळांमध्ये प्रवेशित विद्यार्थी हे प्रामुख्याने निवासी आहेत. सदरहू विद्यार्थ्यांना आश्रमशाळा सुरु असलेल्या कालावधीत स्वतःचे कपडे स्वतः धुताना मर्यादा येतात. सदर विद्यार्थ्यांचे वयोमान विचारात घेता, स्वतः कपडे स्वच्छ धुणे जिकरीचे होते. तसेच त्यामध्ये विद्यार्थ्यांचा बराच वेळ वाया जातो. परिणामी मुलामुलींना अभ्यासासाठी व मैदानी खेळ खेळण्यासाठी पुरेसा वेळ मिळत नाही. कपडे नीट व स्वच्छ न धुतल्याने त्यात सुक्ष्म जंतू तयार होतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना त्वचेचे आजार होऊ शकतात. त्यामुळे विजाभज प्रवर्गाच्या सर्व आश्रमशाळांमध्ये व्यावसायिक वॉशिंग मशीन (Commercial Washing Machine) उपलब्ध करून दिल्यास विद्यार्थ्यांचे कपडे स्वच्छपणे धुण्यास मदत होईल. तसेच, कपडे धुण्यासाठी वाया जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या वेळेत बचत होऊन सदर वेळेचा विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासाकरीता तसेच इतर शैक्षणिक क्रिया करण्याकरीता उपयोग होईल.

३. उपरोक्त बाब विचारात घेऊन, शासन निर्णय, संदर्भ क्र.२ व ३ नुसार अनुज्ञेयता पाहता, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागातगत राज्यामध्ये विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक असे एकूण ९८० आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांना अत्याधुनिक व्यावसायिक वॉशिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविण्याच्या अनुषंगाने एकाच परिसरात (Premises) असलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा “एक युनिट” असे विचारात घेऊन एकूण ५८५ आश्रमशाळांपैकी पहिल्या टप्प्यात ३५० आश्रमशाळांना अत्याधुनिक व्यावसायिक वॉशिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविण्यात आले असून त्यानुसार उर्वरित एकूण २३५ विजाभज आश्रमशाळांना व्यावसायिक वॉशिंग मशीन (Commercial Washing Machine) पुरविणेसंदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करणेबाबत शासन निर्देश आहेत.

४. त्यानुसार इतर मागास बहुजन कल्याण विभागातगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळांना व्यावसायिक वॉशिंग मशीन (Commercial Washing Machine) पुरविण्याबाबतचा प्रस्ताव हा शासन निर्णय, संदर्भ क्र.१ अन्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित खरेदी नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद २.९.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासन परिपत्रक दि.७/०६/२०२२ अन्वये गठीत प्रधान सचिव (इ.मा.ब.क.वि.) यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.०३/०७/२०२५ रोजीच्या बैठकीत २३५ आश्रमशाळांना अत्याधुनिक व्यावसायिक वॉशिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविणेसंदर्भात निविदेमध्ये आवश्यक त्या अटी व शर्तीचा अंतर्भाव करून ई निविदा प्रक्रीया राबविण्याच्या अनुषंगाने पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करणेबाबत

सर्वानुमते निर्णय घेण्यात आला. तसेच इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांमध्ये चर्चेनुसार अत्याधुनिक व्यावसायिक वार्शिंग मशीन (Commercial Washing Machine) बसविण्याच्या अनुषंगाने अधीक्षक अभियंता (विद्युत), मुंबई प्रादेशिक विद्युत मंडळ, सा.बां.विभाग, मुंबई यांनी अत्याधुनिक व्यावसायिक वार्शिंग मशीनची उपयोगिता तसेच मानके/विशिष्ट निकष इ. बाबत संदर्भ क्र.०४ अन्वये अभिप्राय दिलेले आहेत.

५. उपरोक्त निर्णयानुसार व शासन मान्यतेने इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित आश्रमशाळांमध्ये अत्याधुनिक व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविण्याची आवश्यकता विचारात घेता, एकाच परिसरात (Premises) असलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा -एक युनिट असे विचारात घेऊन एकूण २३५ विजाभज आश्रमशाळांना अत्याधुनिक व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागातील एक परिसरात असलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा -एक युनिट असे विचारात घेऊन २३५ खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांना व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) पुरविण्याच्या अनुषंगाने रु.१३.९९ कोटी (अक्षरी तेरा कोटी नव्यान्नव लक्ष फक्त) (सर्व खर्च व करांसह) इतक्या रकमेच्या मर्यादेत खरेदी करण्याच्या अनुषंगाने खालील अटीच्या अधीन राहून ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरवावयाच्या व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) बाबतचे निकष (Specifications) अधीक्षक अभियंता (विद्युत), मुंबई प्रादेशिक विद्युत मंडळ, सा.बां.विभाग, मुंबई यांचे तांत्रिक अभिप्रायानुसार नुसार असेल.
- २) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांना पुरवठा करावयाच्या व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) या साहित्याचे संपूर्ण मालकी हक्क शासनाच्या इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकडे राहतील. संबंधित आश्रमशाळांना पुरवठा करावयाच्या व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) ही शासकीय मालमत्ता समजून त्याची देखभाल करण्याची जबाबदारी ही संबंधित आश्रमशाळेचे मुख्याध्यापक तसेच वसतिगृह अधीक्षक यांची राहिल.

३) विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळेच्या परिसरात व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) बसविण्याकरीता जागा (किमान २३० volts वीज पुरवठा होण्यायोग्य सिंगल फेज विद्युत जोडणीसह) उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची व मुख्याध्यापकाची राहिल.

४) आश्रमशाळांमध्ये पुरवावयाच्या व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) ची खरेदी प्रक्रीया खालीलप्रमाणे राबविण्यात येईल :-

- राज्यातील विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरविण्यात येणारे व्यावसायिक वार्शिंग मशीन संच (Commercial Washer Extractor Kit) हे “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका” याबाबत उद्योग उर्जा व कामगार विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र. भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भा-III/उद्योग-४, दि. १ डिसेंबर, २०१६ मध्ये नमुद केलेल्या विहित कार्यपद्धती व तदनंतर त्यानुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयामधील विहित अटी, शर्तीच्या अधीन राहून तसेच प्रशासकीय खरेदी समितीने विहित खरेदी नियमावलीचे पालन करून ई-निविदा राबवून खरेदीप्रक्रीया पूर्ण करण्यात यावी.
- प्रस्तुत ई-निविदेतील न्युनतम दरधारक (L-१) यांना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.१ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या “शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेत विहित केलेली कार्यपद्धती तसेच शासनाचे प्रचलित नियम व Central Vigilance Commission (CVC) यांची मार्गदर्शक तत्वे विचारात घेऊन निविदा अंतिम कराव्यात.
- सदर किमंतीमध्ये DESIGN, SUPPLY (incl.transportation), INSTALLATION, व GST इत्यादी सर्व बाबींचा एकत्रितरित्या समावेश असेल, निविदाकार ई-निविदेमध्ये वरील बाबीसाठी वेगवेगळ्या किंमती दर्शविणार असल्यास संबंधित निविदा विचारात घेतली जाणार नाही.

२. सदर खरेदीबाबतचा खर्च “मागणी क्र. झेडजी-३, प्रधानशीर्ष-२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, २७७-शिक्षण, (०१) विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण, (०१) (०२) अशासकीय संस्थाद्वारे विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यात येणाऱ्या निवासी आश्रमशाळांतील वसतीगृहातील सुविधा वाढविणे (कार्यक्रम) (२२२५ई८७५), २१-पुरवठा व सामग्री” या लेखाशिर्षातर्गत सन २०२५-२६ या वर्षात उपलब्ध होणाऱ्या तरतूदीमधून भागविण्यात येईल.

३. हा शासन निर्णय, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला, उपविभाग ०२ मधील अनुक्रमांक-३ नियम क्र.०७ नुसार तसेच शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक-अर्थसं-२०२५/

प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.०७/०४/२०२५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारात निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०८१२१४३२४४११३४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दिनेश चव्हाण)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ६) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ७) मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- १०) मा.मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- १३) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- १४) उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (प्रादेशिक) (सर्व)
- १५) सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (सर्व)
- १६) लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा व निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १७) उप सचिव (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) उप सचिव (का-१४१३) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) उप सचिव (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) निवडनस्ती (विजाभज-१).